

CRNA GORA

AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE I POŠTANSKU DJELATNOST

TEL: +382 (0)20 406-700

FAX: +382 (0)20 406-702

E-MAIL: ekip@ekip.me

www.ekip.me

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	13. 02	20. 19	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-63-18/19-7/1		
VEZA:			
EPA:			
SKRAĆENICA:	PRILOG:		

Broj: 0102 – 484/2

Podgorica, 12. 02. 2019. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

Odbor za dalju reformu izbornog i drugog zakonodavstva

- n/r predsjednika Odbora Branimira Gvozdenovića -

Poštovani gospodine Gvozdenoviću,

U vezi sa dopisom Odbora za dalju reformu izbornog i drugog zakonodavstva Skupštine Crne Gore broj:00-63-18/19-7 od 24.01.2019. godine, kojim od ove Agencije tražite da ukažemo na mogućnosti koje bi se mogle realizovati u normativnom dijelu kada je u pitanju internet tehnologija zastupljena u raznim oblicima (društvene mreže facebook, instagram, viber i sl), obaviještavamo vas kako slijedi:

Činjenica je da korišćenje društvenih mreža i komunikacija putem njih postaje sve prisutnija u Crnoj Gori. Uz sve prednosti koje ovaj vid komunikacije donosi, svjesni smo i realne mogućnosti da dođe do zloupotrebe korišćenjem ovih tehnologija.

Kako bi zajedno došli do prihvatljivog zakonskog rješenja, poštujući standarde u ovoj oblasti, a kojim bi mogli urediti i ovo važno pitanje navodimo da je postojećim zakonskim propisima regulisano ovo pitanje kroz članove 164, 178 i 179 Zakona o elektronskim komunikacijama (u daljem tekstu: ZEK) ("Sl. list CG", br. 40/13, 56/13 i 02/17) kao i Pravilnikom o uslovima i načinu spriječavanja i suzbijanja zloupotreba i prevara u pružanju usluga elektronske pošte ("Sl. list CG", broj 037/18), donijetim od strane ove Agencije 31.05.2018. godine. Da bi pojasnili pomenutu zakonsku i podzakonsku regulativu, slobodni smo da citiramo i pojasnimo odredbe iz zakona i ovog pravilnika:

Članom 164 stav 1 ZEK-a :

"Operator može ograničiti pristup svojim uslugama, odnosno pretplatnika isključiti i raskinuti pretplatnički ugovor, ako nije izmirio obaveze ili je prekršio druge uslove utvrđene pretplatničkim ugovorom, kao i u slučaju uznemiravanja drugih korisnika i zloupotrebe poziva prema brojevima hitnih službi."

Ovo se može odnositi samo na usluge koje pružaju operatori iz Crne Gore, dok se ne može primijeniti na operatore iz drugih zemalja, a što je najčešći vid uznemiravanja (Viber, WhatsApp, ..).

Članom 164 stav 3 ZEK-a:

"Operator je dužan da, po nalogu Agencije, ograniči pristup svojim uslugama, odnosno isključi pretplatnika i raskine ugovor sa pretplatnikom koji svojom terminalnom opremom izaziva smetnje u radu elektronskih komunikacionih mreža, kao i sa pretplatnikom koji priređuje igre na sreću preko interneta bez odobrenja organa uprave nadležnog za igre na sreću."

Ovu odredbu zakona Agencija je u prethodnom periodu koristila da naložidi operatorima pružaocina usluge pristupa internetu da onemogući svojim korisnicima pristup sajtovima koji organizuju igre na sreću bez odobrenja organa uprave nadležnog za igre na sreću. Naglašavamo da je u ovom slučaju listu sajtova koje treba blokariti Agenciji dostavio organ uprave nadležan za igre na sreću.

Članom 178 ZEK-a stav 1:

"Upotreba automatskih govornih uređaja, bez ljudskog posredovanja (pozivni automati), faks aparata ili elektronske pošte, uključujući SMS ili MMS za pozive prema korisniku, radi direktnog marketinga, dozvoljena je samo uz prethodno pribavljenu saglasnost korisnika."

Ovim članom se izričito naglašava da se elektronska pošta, SMS ili MMS mogu slati radi direktnog marketinga samo uz prethodno pribavljenu saglasnost korisnika. Ovu odredbu je Agencija koristila da naredi operatorima da spriječe slanje istovjetnih SMS poruka velikom broju korisnika obično u marketinške svrhe ili radi neke prevarne radnje. Ovo je Agencija radila po prijavi korisnika ili po sopstvenom saznanju, ali je svakako i ta intervencija Agencije zakasnila, jer su korisnici već bili primili poruke. Domaći operatori su mogli da blokiraju taj saobraćaj, a da se ostali saobraćaj odvija nesmetano. Na osnovu ove odredbe bio je blokiran i Viber, na nekoliko sati tokom oktobarskih izbora 2016. godine, ali pošto se radilo o provajderu usluga koji nije registrovan u Crnoj Gori, domaći operatori nijesu mogli da selektivno blokiraju samo određene poruke, koje su primali korisnici, nego se morala blokirati sva komunikacija koja je vršena putem Viber-a, tako da niko u tom periodu nije mogao koristiti Viber. Kao što znate ovo je izazvalo velike polemike u Crnoj Gori, bili smo predmet ispitivanja i Državnog tužilaštva, vodi se i postupak po tužbi MANS-a protiv ove Agencija za naknadu nematerijane štete Agencija je u sklopu svojih redovnih aktivnosti kontaktirala i političke partije i marketinške agencije, i skrenula im pažnju da poruke mogu slati samo korisnicima koji su dali svoj pristanak.

Članom 179 stav 6 ZEK-a definisano je da: "bliže uslove i način spriječavanja zloupotreba i prevara u pružanju usluge elektronske pošte, uključujući SMS ili MMS, kao i izvršavanje obaveza operatora i pretplatnika propisuje Agencija, u saradnji sa organom nadležnim za zaštitu ličnih podataka."

Osnovom tog člana, ova Agencija je donijela Pravilnik o uslovima i načinu spriječavanja i suzbijanja zloupotreba i prevara u pružanju usluga elektronske pošte. Pravilnik je stupio na snagu u junu 2018. godine.

Članom 9 tog Pravilnika detaljnije je razrađena upotreba elektronske pošte uključujući SMS ili MMS koja je pomenuta u citiranom članu 178 stav 1 ZEK-a.

Članom 10 Pravilnika Agencija obavezala da će uspostaviti, uređivati i održavati registar koji sadrži samo telefonske brojeve i e-mail adrese korisnika koji ne žele da primaju elektronske poruke odnosno telefonske pozive u svrhu direktnog marketinga. Rok za uspostavu tog Registra je godinu dana od dana stupanja na snagu Pravilnika tj. 15.06.2019. godine. Agencija će u prvoj polovini 2019. godine raspisati i tender za nabavku softvera i hardvera za ovu aplikaciju, tkzv. "Ne zovi me".

Članom 11 stav 1 istog Pravilnika se definiše da je "lice koje šalje elektronske poruke ili upućuje telefonske pozive radi direktnog marketinga dužno da prije njihovog slanja, provjeri status korisnika u Registru".

Iz svega gore navedenog se vidi da je Agencija učinila sve što joj zakon dozvoljava da zaštiti korisnike da primaju markentiške ili političke poruke. Po uspostavljanju registra, biće obaviješteni domaći operatori i marketinške agencije, da prije slanja poruka moraju provjeriti registar i da poruke ne smiju slati na brojeve i email adrese koje se nalaze u registru.

OTT provajderi (Facebook, Instagram, Youtube, Viber, WhatsApp i dr.) za sada nemaju obavezu da se u Crnoj Gori registruju za pružanje elektronskih komunikacionih usluga. Stoga Ova Agencija nema nadležnosti da kontroliše njihov rad i izdaje naloge.

Blokiranje sajtova i aplikacija je veoma nepopularna mjera i uvijek izaziva negativne reakcije javnosti. Za sada je jedino postignut konsezus oko blokiranja sadržaja koji se tiče zaštite djece na internetu. Razne platforme Facebook, Instagram, Youtube i druge imaju sopstvena pravila oko uklanjanja neprikladnog sadržaja.

Sigurno ste upoznati, ali ipak koristimo priliku da Vas uputimo, i na član 50 Ustava Crne Gore kojim je propisano da u Crnoj Gori nema cenzure, te da isključivo nadležni sud može spriječiti širenje informacija i ideja putem sredstava javnog obavješćavanja samo ako je to neophodno radi: sprječavanja pozivanja na nasilno rušenje Ustavom utvrđenog poretka; očuvanja teritorijalnog integriteta Crne Gore; sprječavanja propagiranja rata ili podstrekavanja na nasilje ili vršenje krivičnog djela; sprječavanja propagiranja rasne, nacionalne i vjerske mržnje ili diskriminacije.

Nijesmo u saznanju da postoje neka druga normativna rješenja vezana za ovu problematiku, pa vam na žalost ne možemo dati dodatne korisne predloge u tom pravcu.

S poštovanjem,

Izvršni direktor

D. Grgurović
Darko Grgurović

